ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Өлзийт сумын төрийн сангийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код: ӨВА-2022/7/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Өвөрхангай аймаг, Арвайхээр сум 2022 он	Тэргүүлэх аудитор: О.Батжаргал Утас: 70323253 Цахим хаяг: Batjargalo@audit.gov.mn Аудитын менежер: Д.Гансүх Утас: 70323833 Цахим хаяг: gansukh.audit@gmail.com Ахлах аудитор: Б.Эрдэнэцэцэг Утас: 70323108 Цахим хаяг: Erdenetsetsegb@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1.Аудитын гэрчилгээ 3
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан 5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан 5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан 6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан 7
2.4 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан 9
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 9
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 10
3.Аудитын тайлан 11
3.1 Ерөнхий зүйл 11
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт 11
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал 12
3.4 Материаллаг байдал 12
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга 12
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв 14
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг 15
3.8 Аудитын гол асуудал 15
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 15
3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт 15
3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 16
3.11 Аудитын үр өгөөжийн тооцоолол 16
4. Аудитын илрүүлэлт 16
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл 17

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
СХС	Сум хөгжүүлэх сан
ОНХС	Онон нутгийн хөгжлийн сан
ЭХС	Эрсдэлээс хамгаалах сан
ОНЕО	Орон нутгийн ерөнхий орлого
ТҮК	Тохижилт үйлчилгээний компани
НББ	Нягтлан бодох бүртгэл

1.Аудитын гэрчилгээ

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
Нутгийн удирдлагын ордон, П.Гэндэнгийн гудамж,
5 дугаар баг, Арвайхээр сум, Өвөрхангай аймаг, 62173
Утас/Факс: (976) 7032 3253
Цахим шуудан: uvurkhangai@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

[illegible] № [illegible]
танай ____________-ны №____________-т

ӨЛЗИЙТ СУМЫН ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧ, СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА Ж.ПҮРЭВСҮРЭН ТАНАА

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.3-т заасны дагуу Өлзийт сумын Төрийн сангийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Өлзийт сумын Төрийн сангийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэж болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР О.БАТЖАРГАЛ

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**598,621,522.08**	**759,771,794.49**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	**89,358,641.31**	**285,725,382.52**
31200	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	**89,358,641.31**	**285,725,382.52**
31210	**Төгрөг**	**89,358,641.31**	**285,725,382.52**
31211	Төрийн сангийн харилцах	89,358,641.31	285,725,382.52
33	**АВЛАГА**	**364,721,587.58**	**272,816,794.71**
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	3,176,145.58	1,491,131.71
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	2,212,050.00	26,360,400.00
33400	Зээлийн хүүгийн авлага	5,485,414.00	3,615,544.00
33500	**Бусад авлага**	**353,847,978.00**	**241,349,719.00**
33510	Байгууллагаас авах авлага	19,250,000.00	12,060,000.00
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	334,597,978.00	229,289,719.00
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**144,541,293.19**	**201,229,617.26**
35100	**Түүхий эд материал**	**28,202,709.28**	**58,246,882.94**
35110	Тусгай зориулалттай материал	11,158,613.58	23,083,277.43
35130	Эм боох материал	17,044,095.70	35,163,605.51
35400	**Хангамжийн материал**	**113,988,783.91**	**140,482,334.32**
35410	Бичиг хэргийн материал	1,344,632.00	1,380,000.00
35420	Аж ахуйн материал	34,410,142.11	34,019,300.11
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	6,934,000.00	6,934,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	4,963,686.00	2,586,100.00
35450	Барилгын засварын материал	3,677,800.00	14,247,300.00
35460	Хүнсний материал	16,585,108.80	24,474,244.50
35470	Бусад хангамжийн материал	46,073,415.00	56,841,389.71
35500	Биологийн хөрөнгө	2,349,800.00	2,500,400.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**3,494,604,732.86**	**3,631,122,001.97**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**3,494,604,732.86**	**3,631,122,001.97**
39200	**Биет хөрөнгө**	**3,453,057,732.68**	**3,589,234,001.75**
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	3,200,465,348.20	3,529,051,196.20
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-481,620,750.24	-611,532,029.52
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	296,962,139.00	276,972,139.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-87,511,298.22	-116,581,274.54
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	452,445,953.02	408,598,365.08
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-215,361,981.86	-144,833,852.62
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	136,481,213.79	153,319,716.84
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-51,974,563.81	-49,853,768.09
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	142,021,415.00	142,021,415.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-54,091,247.00	-63,132,945.20
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	54,987,292.00	54,524,148.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-30,312,890.20	-32,514,073.56
39216	Дуусаагүй барилга, байгууламж	59,300,000.00	0
39217	Ном	31,267,103.00	43,194,965.16
39300	**Биет бус хөрөнгө**	**41,547,000.18**	**41,888,000.22**
39301	Програм хангамж	6,233,000.00	5,005,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-2,775,999.82	-1,206,999.78
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	38,090,000.00	38,090,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**4,093,226,254.94**	**4,390,893,796.46**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**2,771,950.00**	**26,920,300.00**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	**2,771,950.00**	**26,920,300.00**
41300	**Өглөг**	**2,771,950.00**	**26,920,300.00**
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	0	1,930,000.00
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	2,212,050.00	24,430,400.00
41360	**Бусад өглөг**	**559,900.00**	**559,900.00**
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	253,000.00	253,000.00
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	306,900.00	306,900.00
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**4,090,454,304.94**	**4,363,973,496.46**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	**4,090,454,304.94**	**4,363,973,496.46**
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,443,100,737.72	1,443,100,737.72
51200	**Хуримтлагдсан үр дүн**	**1,329,900,758.56**	**1,603,419,950.08**
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,036,567,826.30	1,329,900,758.56
51220	Тайлант үеийн үр дүн	293,332,932.26	273,519,191.52
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,317,452,808.66	1,317,452,808.66
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**4,093,226,254.94**	**4,390,893,796.46**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**3,091,815,040.28**	**3,541,513,929.06**
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**56,930,411.13**	**201,883,556.82**
110	**Орлогын албан татвар**	**50,536,802.13**	**36,266,777.82**
1100	**Хувь хүний орлогын албан татвар**	**50,536,802.13**	**36,266,777.82**
110002	Үйл ажиллагааны орлого	30,352,142.46	14,812,030.00
110003	Хөрөнгийн орлого	20,184,659.67	21,454,747.82
113	**Хөрөнгийн албан татвар**	**834,000.00**	**21,536,772.00**
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	24,000.00	1,145,000.00
113002	Бууны албан татвар	810,000.00	780,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	0	19,611,772.00
118	**Бусад татвар, төлбөр, хураамж**	**5,559,609.00**	**144,080,007.00**
1180	**Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж**	**4,602,886.00**	**6,626,056.00**
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,559,050.00	781,000.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	0	1,000,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	3,043,836.00	4,845,056.00
1181	**Газрын төлбөр**	**956,723.00**	**941,951.00**
118101	Газрын төлбөр	956,723.00	941,951.00
1182	**Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр**	**0**	**136,512,000.00**
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	0	136,512,000.00
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**460,381,873.00**	**566,147,009.25**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**460,381,873.00**	**566,147,009.25**
120003	Торгуулийн орлого	22,334,900.00	21,410,000.00
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**14,943,000.00**	**11,783,000.00**
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	608,000.00	11,783,000.00
120009	Бусад орлого	175,000.00	3,359,455.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	399,897,973.00	376,625,387.76
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	23,031,000.00	152,969,166.49
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**2,574,502,756.15**	**2,773,483,362.99**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	**1,079,700,364.15**	**1,120,216,525.99**
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,660,214.15	12,137,725.99
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,069,040,150.00	1,108,078,800.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**88,849,982.00**	**195,012,697.00**
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	2,400,000.00	0
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц	27,466,800.00	30,535,800.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан	56,916,682.00	29,567,297.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд	2,066,500.00	134,909,600.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**1,381,454,100.00**	**1,426,203,500.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	708,080,400.00	721,655,000.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	621,853,400.00	641,507,200.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	51,520,300.00	63,041,300.00
1330	**Төсвийн захирагчдаас**	**0**	**8,382,000.00**
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	0	8,382,000.00
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	**24,498,310.00**	**23,668,640.00**
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	24,498,310.00	23,668,640.00
II	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**2,732,964,548.02**	**3,140,586,761.94**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**2,732,964,548.02**	**3,140,586,761.94**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,997,681,057.54**	**2,364,079,156.95**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**1,171,510,998.00**	**1,234,192,828.28**
210101	Үндсэн цалин	871,450,188.00	892,484,135.60
210102	Нэмэгдэл	221,288,800.00	215,557,976.40
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	5,280,000.00	5,400,000.00
210104	Урамшуулал	72,471,057.00	119,565,102.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	1,020,953.00	1,185,614.28
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**146,124,373.84**	**166,560,428.60**
210201	Тэтгэврийн даатгал	99,278,804.28	120,173,527.13
210202	Тэтгэмжийн даатгал	11,489,481.21	13,342,647.29
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	9,434,574.60	8,829,159.62
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,335,675.72	2,171,110.62
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	23,585,838.03	22,043,983.94
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**218,325,750.00**	**229,842,726.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	14,543,964.00	15,481,605.00
210302	Түлш, халаалт	200,673,948.00	211,571,152.00
210303	Цэвэр, бохир ус	3,107,838.00	2,789,969.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**72,868,442.90**	**68,482,851.00**
210401	Бичиг хэрэг	4,884,088.00	4,372,139.00
210402	Тээвэр, шатахуун	31,308,985.00	35,152,065.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	9,734,700.00	8,857,000.00
210404	Ном, хэвлэл	669,600.00	362,200.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	9,032,736.00	11,666,400.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	11,641,933.90	8,073,047.00
2105	**Нормативт зардал**	**85,680,774.34**	**139,931,367.81**
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	21,949,777.64	37,333,898.51
210502	Хоол, хүнс	60,290,396.70	98,083,827.30
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,440,600.00	4,513,642.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**4,417,600.00**	**10,542,350.00**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	200,000.00	194,000.00
210604	Урсгал засвар	4,217,600.00	10,348,350.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**2,565,700.00**	**5,400,700.00**
210702	Дотоод албан томилолт	2,565,700.00	5,400,700.00

2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**41,329,887.00**	**132,496,746.61**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	37,549,487.00	25,990,195.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	2,538,000.00	2,241,500.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	964,700.00	877,940.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	48,900.00	49,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	122,000.00	65,100.00
210807	Газрын төлбөр	106,800.00	66,443.00
210813	Бусад зардал /ТӨҮГ/	0	103,206,568.61
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**254,857,531.46**	**376,629,158.65**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	61,345,500.00	111,360,017.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,612,200.00	3,842,623.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	191,899,831.46	261,426,518.65
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**735,283,490.48**	**776,507,604.99**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**1,372,500.00**	**29,267,500.00**
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	0	28,000,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,372,500.00	1,267,500.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**718,740,614.15**	**742,174,725.99**
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	708,080,400.00	721,655,000.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,660,214.15	20,519,725.99
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**15,170,376.33**	**5,065,379.00**
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	15,170,376.33	5,065,379.00
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)**	**358,850,492.26**	**400,927,167.12**
V	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	**65,517,560.00**	**127,407,975.60**
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	0	60,030,015.00
225012	Хөрөнгө оруулалтаар бэлтгэгдсэн шилжүүлэх зориулалтай хөрөнгийн зардал	65,517,560.00	67,377,960.60
VI	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)**	**293,332,932.26**	**273,519,191.52**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**2,682,617,867.28**	**3,109,279,538.81**
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**56,930,411.13**	**201,883,556.82**
110	**Орлогын албан татвар**	**50,536,802.13**	**36,266,777.82**
1100	**Хувь хүний орлогын албан татвар**	**50,536,802.13**	**36,266,777.82**
110002	Үйл ажиллагааны орлого	30,352,142.46	14,812,030.00
110003	Хөрөнгийн орлого	20,184,659.67	21,454,747.82
113	**Хөрөнгийн албан татвар**	**834,000.00**	**21,536,772.00**
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	24,000.00	1,145,000.00
113002	Бууны албан татвар	810,000.00	780,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	0	19,611,772.00
118	**Бусад татвар, төлбөр, хураамж**	**5,559,609.00**	**144,080,007.00**
1180	**Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж**	**4,602,886.00**	**6,626,056.00**
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,559,050.00	781,000.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	0	1,000,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	3,043,836.00	4,845,056.00
1181	**Газрын төлбөр**	**956,723.00**	**941,951.00**
118101	Газрын төлбөр	956,723.00	941,951.00
1182	**Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр**	**0**	**136,512,000.00**
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	0	136,512,000.00
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**51,184,700.00**	**131,700,569.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**51,184,700.00**	**131,700,569.00**
120003	Торгуулийн орлого	22,334,900.00	21,410,000.00
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**28,849,800.00**	**110,290,569.00**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	28,241,800.00	98,507,569.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	608,000.00	11,783,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**2,574,502,756.15**	**2,775,695,412.99**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	**1,079,700,364.15**	**1,122,428,575.99**
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	0	2,212,050.00
131003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,660,214.15	12,137,725.99
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,069,040,150.00	1,108,078,800.00

1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**88,849,982.00**	**195,012,697.00**
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан	2,400,000.00	0
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц	27,466,800.00	30,535,800.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан	56,916,682.00	29,567,297.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий	2,066,500.00	134,909,600.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**1,381,454,100.00**	**1,426,203,500.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт	708,080,400.00	721,655,000.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан	621,853,400.00	641,507,200.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	51,520,300.00	63,041,300.00
1330	**Төсвийн захирагчдаас**	**0**	**8,382,000.00**
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	0	8,382,000.00
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	**24,498,310.00**	**23,668,640.00**
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	24,498,310.00	23,668,640.00
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**2,563,109,867.00**	**2,782,924,787.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**2,563,109,867.00**	**2,782,924,787.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,817,602,326.42**	**1,989,644,609.01**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**1,171,310,998.00**	**1,234,192,828.28**
210101	Үндсэн цалин	871,199,508.00	892,484,135.60
210102	Нэмэгдэл	221,288,300.00	215,557,976.40
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	5,280,000.00	5,400,000.00
210104	Урамшуулал	72,521,737.00	119,565,102.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	1,020,953.00	1,185,614.28
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**148,456,429.42**	**164,875,414.73**
210201	Тэтгэврийн даатгал	101,307,117.68	121,086,831.71
210202	Тэтгэмжийн даатгал	11,793,223.29	11,042,019.24
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	9,434,442.60	8,822,155.14
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,335,807.72	2,178,115.10
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	23,585,838.13	21,746,293.54
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**220,640,211.00**	**232,434,715.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	14,543,964.00	15,481,605.00
210302	Түлш, халаалт	202,988,409.00	213,125,791.00
210303	Цэвэр, бохир ус	3,107,838.00	3,827,319.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**66,252,946.00**	**67,532,142.00**
210401	Бичиг хэрэг	4,211,800.00	4,623,307.00
210402	Тээвэр, шатахуун	32,958,210.00	30,158,440.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	9,734,700.00	9,452,700.00
210404	Ном, хэвлэл	580,000.00	459,200.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	9,188,736.00	11,013,100.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	9,579,500.00	11,825,395.00
2105	**Нормативт зардал**	**77,521,330.00**	**140,715,150.00**
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	18,166,300.00	49,707,660.00
210502	Хоол, хүнс	56,062,330.00	88,316,390.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,292,200.00	2,691,100.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**25,916,300.00**	**11,172,000.00**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	20,450,000.00	1,194,000.00
210604	Урсгал засвар	5,466,300.00	9,978,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**2,899,800.00**	**5,400,700.00**
210702	Дотоод албан томилолт	2,899,800.00	5,400,700.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**42,105,187.00**	**29,290,178.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний	38,324,787.00	25,990,195.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	2,538,000.00	2,241,500.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	964,700.00	877,940.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	48,900.00	49,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	122,000.00	65,100.00
210807	Газрын төлбөр	106,800.00	66,443.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**62,499,125.00**	**104,031,481.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	59,850,125.00	98,874,767.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,649,000.00	5,156,714.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**745,507,540.58**	**793,280,177.99**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**9,384,500.00**	**46,040,073.00**
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	0	28,000,000.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	8,012,000.00	16,772,573.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,372,500.00	1,267,500.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**718,740,614.15**	**742,174,725.99**
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	708,080,400.00	721,655,000.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,660,214.15	20,519,725.99
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**17,382,426.43**	**5,065,379.00**
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	17,382,426.43	5,065,379.00
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)**	**119,508,000.28**	**326,354,751.81**
V	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)**	**87,465,560.00**	**81,506,360.60**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**87,465,560.00**	**81,506,360.60**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	**87,465,560.00**	**81,506,360.60**
223001	Бусад хөрөнгө	60,517,560.00	67,377,960.60
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	26,948,000.00	14,128,400.00
VI	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)**	**-87,465,560.00**	**-81,506,360.60**
VII	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН**	**-243,000.00**	**-48,481,650.00**
23	**ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ**	**243,000.00**	**48,481,650.00**
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	243,000.00	48,481,650.00
VIII	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)**	**31,799,440.28**	**196,366,741.21**
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	57,559,201.03	89,358,641.31
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	89,358,641.31	285,725,382.52

2.4 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,443,100,737.72	1,316,203,088.04	565,281,132.86	3,324,584,958.62
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	1,249,720.62	471,286,693.44	472,536,414.06
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,443,100,737.72	1,317,452,808.66	1,036,567,826.30	3,797,121,372.68
8	Зарласан ногдол ашиг	0	0	0	0
9	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	293,332,932.26	293,332,932.26
10	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,443,100,737.72	1,317,452,808.66	1,329,900,758.56	4,090,454,304.94
11	2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	1,443,100,737.72	1,317,452,808.66	1,329,900,758.56	4,090,454,304.94
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	0	0
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,443,100,737.72	1,317,452,808.66	1,329,900,758.56	4,090,454,304.94
19	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	273,519,191.52	273,519,191.52
20	2021 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	1,443,100,737.72	1,317,452,808.66	1,603,419,950.08	4,363,973,496.46

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	ЗГСУМС гүйцэтгэл	Гүйцэтгэл зөрүү
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**2,107,631,500.00**	**1,976,829,945.61**	**1,976,958,445.61**	**137,928,479.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,912,031,600.00**	**1,860,970,335.01**	**1,861,098,835.01**	**137,928,479.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,893,838,600.00**	**1,842,930,262.01**	**1,843,058,762.01**	**109,928,479.00**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**1,175,566,600.00**	**1,168,982,553.28**	**1,168,982,553.28**	**65,210,275.00**
210101	Үндсэн цалин	900,100,000.00	892,484,135.60	892,484,135.60	0
210102	Нэмэгдэл	204,708,100.00	203,681,451.40	203,681,451.40	11,876,525.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	5,400,000.00	5,400,000.00	5,400,000.00	0
210104	Урамшуулал	64,158,500.00	66,231,352.00	66,231,352.00	53,333,750.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	1,200,000.00	1,185,614.28	1,185,614.28	0
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**162,364,200.00**	**155,965,689.73**	**155,965,689.73**	**8,909,725.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	118,266,600.00	112,177,106.71	112,177,106.71	8,612,034.60
210202	Тэтгэмжийн даатгал	11,024,400.00	11,042,019.24	11,042,019.24	0
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	8,819,500.00	8,822,155.14	8,822,155.14	7,004.48
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,204,800.00	2,178,115.10	2,178,115.10	-7,004.48
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	22,048,900.00	21,746,293.54	21,746,293.54	297,690.40
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**233,073,700.00**	**232,434,715.00**	**232,434,715.00**	**0**
210301	Гэрэл, цахилгаан	15,198,800.00	15,481,605.00	15,481,605.00	0
210302	Түлш, халаалт	214,016,800.00	213,125,791.00	213,125,791.00	0
210303	Цэвэр, бохир ус	3,858,100.00	3,827,319.00	3,827,319.00	0
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**60,649,400.00**	**59,292,040.00**	**59,292,040.00**	**586,829.00**
210401	Бичиг хэрэг	4,138,600.00	4,138,600.00	4,138,600.00	0
210402	Тээвэр, шатахуун	30,073,700.00	29,002,040.00	29,002,040.00	31,400.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	9,540,300.00	9,452,700.00	9,452,700.00	-563,500.00
210404	Ном, хэвлэл	1,034,200.00	944,200.00	944,200.00	-97,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн	4,527,100.00	4,513,100.00	4,513,100.00	850,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	11,335,500.00	11,241,400.00	11,241,400.00	365,929.00
2105	**Нормативт зардал**	**105,816,500.00**	**105,713,500.00**	**105,713,500.00**	**35,001,650.00**
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	17,283,400.00	18,036,010.00	18,036,010.00	31,671,650.00
210502	Хоол, хүнс	85,793,500.00	84,986,390.00	84,986,390.00	3,330,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,739,600.00	2,691,100.00	2,691,100.00	0
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**15,511,500.00**	**15,500,000.00**	**15,500,000.00**	**0**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	4,994,000.00	4,994,000.00	4,994,000.00	0
210604	Урсгал засвар	10,517,500.00	10,506,000.00	10,506,000.00	0
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**7,122,600.00**	**5,180,700.00**	**5,180,700.00**	**220,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	7,122,600.00	5,180,700.00	5,180,700.00	220,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**5,950,800.00**	**5,355,983.00**	**5,355,983.00**	**0**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил	2,077,800.00	2,056,000.00	2,056,000.00	0
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	2,525,800.00	2,241,500.00	2,241,500.00	0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	948,900.00	877,940.00	877,940.00	0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	49,000.00	49,000.00	49,000.00	0
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	118,600.00	65,100.00	65,100.00	0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	116,400.00	0	0	0
210807	Газрын төлбөр	114,300.00	66,443.00	66,443.00	0
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**127,783,300.00**	**94,505,081.00**	**94,633,581.00**	**0**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	124,985,500.00	92,378,367.00	92,506,867.00	0
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,797,800.00	2,126,714.00	2,126,714.00	0
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**18,193,000.00**	**18,040,073.00**	**18,040,073.00**	**28,000,000.00**

2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**18,193,000.00**	**18,040,073.00**	**18,040,073.00**	**28,000,000.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	16,792,200.00	16,772,573.00	16,772,573.00	0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,400,800.00	1,267,500.00	1,267,500.00	0
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**68,421,600.00**	**67,377,960.60**	**67,377,960.60**	**0**
223001	Бусад хөрөнгө	68,421,600.00	67,377,960.60	67,377,960.60	0
23	**ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ**	**127,178,300.00**	**48,481,650.00**	**48,481,650.00**	**0**
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	127,178,300.00	48,481,650.00	48,481,650.00	0
III	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**2,107,631,500.00**	**2,026,734,309.00**	**2,088,269,236.00**	**-59,194,377.00**
31	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**1,108,654,800.00**	**1,108,078,800.00**	**1,811,281,600.00**	**-700,990,750.00**
310001	Улсын төсвөөс санхүүжих	0	0	703,202,800.00	-700,990,750.00
310003	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,108,654,800.00	1,108,078,800.00	1,108,078,800.00	0
32	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**766,244,100.00**	**784,696,300.00**	**63,041,300.00**	**721,655,000.00**
320002	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	63,041,300.00	63,041,300.00	63,041,300.00	0
33	**НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**24,733,400.00**	**23,668,640.00**	**23,668,640.00**	**0**
330002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	24,733,400.00	23,668,640.00	23,668,640.00	0
35	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	**207,999,200.00**	**110,290,569.00**	**190,277,696.00**	**-79,858,627.00**
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	97,500,000.00	98,507,569.00	98,507,569.00	10,990,500.00
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	28,100,000.00	11,783,000.00	11,911,500.00	-10,990,500.00
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	82,399,200.00	0	79,858,627.00	-79,858,627.00
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0	61,406,427.00	0	61,406,427.00
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0	94,107,685.40	0	94,107,685.40
6	**ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ**	**574**	**513**	**0**	**464**
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	**6**	**6**	**0**	**6**
610001	Төсвийн байгууллага	6	6	**0**	6
610002	Төсвөөс гадуур байгууллага	0	0	**0**	0
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	**99**	**99**	**0**	**99**
620001	Удирдах ажилтан	12	12	**0**	12
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	60	60	**0**	60
620003	Үйлчлэх ажилтан	27	27	**0**	27

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	ТЗ цэвэр дүн
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**195,012,697.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**195,012,697.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**158,630,697.00**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**65,210,275.00**
210102	Нэмэгдэл	11,876,525.00
210104	Урамшуулал	53,333,750.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**8,909,725.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	8,909,725.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**12,565,102.00**
210401	Бичиг хэрэг	484,707.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,156,400.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	9,500,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,423,995.00
2105	**Нормативт зардал**	**32,789,600.00**
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	29,459,600.00
210502	Хоол, хүнс	3,330,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**220,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	220,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**23,934,195.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний	23,934,195.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**15,001,800.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	11,171,800.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,830,000.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**36,382,000.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**28,000,000.00**
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	28,000,000.00
2133	**Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**8,382,000.00**
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас,	8,382,000.00
I	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**195,012,697.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**195,012,697.00**
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц	30,535,800.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан	29,567,297.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий	134,909,600.00

3.Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д "Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана." гэж заасны дагуу Өлзийт сумын Төрийн сангийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн гол зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц асуудал, залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил, тодруулга зэрэг аудитын үр дүн, аудитын дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитыг 2022.03.15-наас 2022.03.18–ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2022.03.19-ны өдөр эцэслэн баталгаажуулж, Төсвийн захирагчид хүргүүлэхээр төлөвлөн, Өвөрхангай аймаг дахь төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Б.Эрдэнэцэцэг хариуцаж хэрэгжүүлэв.

Тус байгууллага нь 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Өвөрхангай аймаг дахь төрийн аудитын газарт 2022.03.18-ны өдрийн 1/19 дугаар бүхий албан бичгээр ирүүлсэн байна.

Сумын төрийн сангийн нэгтгэсэн тайланд 6 төсөвт байгууллага, 3 сан, 1 ерөнхий орлогын данс нийт 10 тайлан нэгтгэгджээ.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Төсвийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1."Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь өөрийн удирдлага дор төсвийн шууд захирагчийг харьяалах эрх бүхий төсвийн төвлөрүүлэн захирагчтай байж болно." гэж заасан.

Мөн хуулийн 36.1."Төрийн сангийн тогтолцоо нь төв төрийн сан, аймаг, нийслэлийн төрийн сан, сум, дүүргийн төрийн сан, төрийн захиргааны төв байгууллагын төрийн сангийн нэгж, төсвийн нягтлан бодогч /цаашид "төрийн сан" гэх/-оос бүрдэнэ.

36.2.Төв төрийн сан нь санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн төрийн сан нь тухайн шатны Засаг даргын Тамгын газрын дэргэд байна.

36.3.Сум, дүүрэгт үйл ажиллагаа явуулж байгаа төсвийн байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэл болон төсвийн хэмжээг нь харгалзан төрөлжүүлж, тэдгээрт хамаарах төсвийн байгууллагуудад нягтлан бодох бүртгэлийн үйлчилгээ үзүүлэх нэгдсэн алба байгуулж болно." гэсэн заалтуудаар зохицуулагдаж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Өлзийт сумын Төрийн сангийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн гаргасан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, заавар, журмын дагуу **үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь энэхүү аудитын зорилт байв.**

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн

байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв, бодитой бэлтгэх үүрэгтэй.

Харин тухайн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг дээрх хууль болон бодлого, журмын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Өлзийт сумын Төрийн сангийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны нийт зардлын 3 тэрбум 140.6 сая төгрөгөөс 1 хувиар буюу 31.4 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 23.6 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл өмнөх оноос 240.9 сая төгрөгөөр өссөн байна.

	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он	зөрүү
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	89.3	285.7	196.4
31211	Төрийн сангийн харилцах	89.3	285.7	196.4

Дараах байгууллагуудын данс мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй гарсан байна.

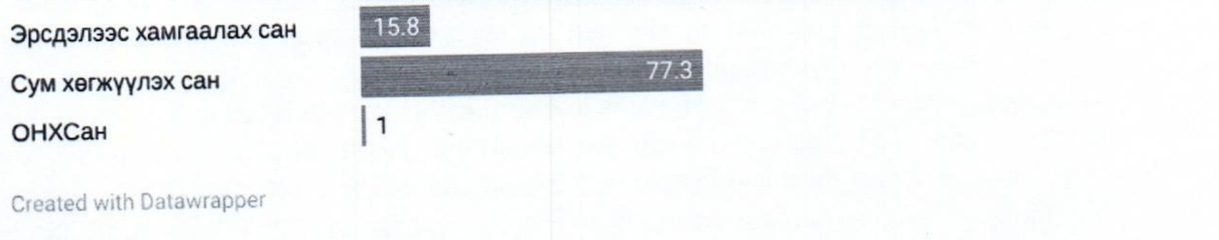

3.5.2 Авлага

	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он	зөрүү	Эзлэх хувь
33	**АВЛАГА**	**364.7**	**272.8**	**-91.9**	100
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	3.2	1.5	-1.7	0.55
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	2.2	26.4	24.2	9.68
33400	Зээлийн хүүгийн авлага	5.5	3.6	-1.9	1.32
3351	Байгууллагаас авах авлага	19.2	12.1	-7.1	4.44
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	334.6	229.2	-105.4	84.02

Тайлант оны нийт авлагын 84.0 хувийг хувь хүмүүсээс авах авлага эзэлж байна. Эдгээр авлагын 123.4 сая төгрөг нь СХСангаас зээл авсан иргэдээс авах авлага, 51.3 сая төгрөг нь ОНХСангийн авлага, 54.5 сая төгрөг нь ЭХСангаас олгосон өвс тэжээлийн авлага байна.

ЭМТөв нь ЭМД-ын сангаас 26.4 сая төгрөгийн авлагатай гарчээ.

3.5.3 Бараа материал

Бараа материалын үлдэгдэл өмнөх оноос 56.7 сая төгрөгөөр өссөн байна.

	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он	зөрүү	Эзлэх хувь
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	144.5	201.2	56.7	100
351	Түүхий эд материал	28.2	58.2	30	28.9
354	Хангамжийн материал	114	140.5	26.5	69.8
35500	Биологийн хөрөнгө	2.3	2.5	0.2	1.2
36	НӨӨЦИЙН БАРАА			0	

Тайлант онд бараа материалын үлдэгдэл ЭМТөвд 23.9 сая төгрөгөөр, ЕБС-д 32.4 сая төгрөгөөр өссөн нь ковидын эмчилгээ үйлчилгээтэй холбоотой эм боох материал, хангамжийн материалын үлдэгдэл нэмэгдсэн байна.

3.5.4 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл өмнөх оноос 232.6 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Код	Үзүүлэлт	Хөрөнгийн дүн
1	Үндсэн хөрөнгийн оны эхний үлдэгдэл	**4,418.20**
2	Нэмэгдсэн	**458.10**
201	Худалдан авсан	14.10
202	Хандиваар	34.10
203	Шилжүүлэн авсан	67.40
205	Бусад	315.60
206	Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	26.90
3	Хасагдсан	**225.60**
302	Акталсан	128.20
303	Шилжүүлсэн	60.20
306	Дахин үнэлгээний хорогдол	27.20
4	ҮНДСЭН ХӨРӨНГИЙН ЭЦСИЙН ҮЛДЭГДЭЛ	**4,650.80**

Өлзийт сумын Төрийн сангийн үндсэн хөрөнгийн тодруулга тайлангийн нэгтгэлээр 458.1 сая төгрөгийн хөрөнгө шинээр бүртгэлд тусгаснаас 14.1 сая төгрөгийн хөрөнгийг төсвийн хөрөнгөөр, 444.0 сая төгрөгийн хөрөнгийг үнэ төлбөргүйгээр хүлээн авч бүртгэлд тусгажээ. Харин 128.2 сая төгрөгийн хөрөнгийг акталсан, 60.2 сая төгрөгийн хөрөнгийг шилжүүлсэн, 27.2 сая төгрөгийн хөрөнгийг дахин үнэлэхээр данснаас хассан байна.

Тайлант онд сумын хэмжээнд барилга байгууламжид 328.6 сая төгрөгийн хөрөнгө, 81.2 сая төгрөгөөр машин тоног төхөөрөмж, 35.3 сая төгрөгийн тавилга эд хогшил, 11.9 сая төгрөгийн ном, 0.7 сая төгрөгийн бусад хөрөнгө нэмэгдсэн байна.

3.5.5 Өр төлбөр

	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он	зөрүү	Эзлэх хувь
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	2.8	26.9	24.1	
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	2.8	26.9	24.1	100
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг		1.9	1.9	7.1
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	2.2	24.4	22.2	90.7
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	0.2	0.2	0	0.7
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	0.3	0.3	0	1.1

Тайлант онд авлага 24.1 сая төгрөгөөр өссөн нь ЭМТөв ажилчдын цалинд 1.9 сая төгрөгийн өртэй, байгууллагад 24.4 сая төгрөгийн эм болон бараа материалын өртэй гарсантай холбоотой байна. Бусад байгууллагууд өргүй гарсан байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

3.6.1 Орон нутгийн төсвийн орлого бүрдүүлэлт

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Сумын ИТХ-ын 2020 оны 3/14 тоот тогтоолоор орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх татварын болон татварын бус орлогыг 52.2 сая төгрөгөөр баталжээ. Гүйцэтгэлээр 223.3 сая төгрөгийн орлого төвлөрч, орлогын төлөвлөгөө 171.1 сая төгрөгөөр давж биелсэн байна.

Энэ нь төлөвлөгдөөгүй ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр 136.5 сая төгрөг, малд ногдуулах албан татвар 19.6 сая төгрөгийн орлого орсонтой холбоотой байна. Мөн хүү торгуулийн орлого 84.8 хувиар, хог хаягдлын хураамж 38.4 хувиар, хөрөнгийн орлого 19.2 хувиар давж биелжээ.

№	Орлогын төрөл	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
1	Үйл ажиллагааны орлого	15,975	14,812	(1,163)	92.7
2	Хөрөнгийн орлого	18,000	21,455	3,455	119.2
3	Хөрөнгө борлуулсны орлого		1,145	1,145	
4	Бууны албан татвар	840	780	(60)	92.9
5	Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,200	781	(419)	65.1
6	Түгээмэл тархацтай АМНАТ		1,000	1,000	
7	Хог хаягдлын хураамж	3,500	4,845	1,345	138.4
8	Газрын төлбөр	1,051	942	(109)	89.7
9	Ус рашааны нөөц			-	
10	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр		136,512	136,512	
11	Малд ногдуулах албан татвар		19,612	19,612	
12	Ойн төлбөр			-	
	Татварын орлого	***40,566***	***201,884***	***161,318***	497.7
1	Татварын бус/ Хүү, торгуулийн орлого	11,630	21,410	9,780	184.1
	Нийт дүн орлого	***52,196***	***223,294***	***171,098***	***427.8***

3.6.2 Орон нутгийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл

2021 онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн үйл ажиллагааг санхүүжүүлэхээр 2 тэрбум 107.6 сая төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 1 тэрбум 108.6 сая төгрөгийг улсын төсвөөс, 766.2 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 24.7 сая төгрөгийг Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас, 208.0 сая төгрөгийг төсөвт байгууллагын үйл ажиллагаанаас санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 1 тэрбум 108.1 сая төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 784.7 сая төгрөг, ЭМД-ын сангаас 23.7 сая төгрөг, төсөвт байгууллагын үйл ажиллагаанаас 110.3 сая төгрөг, нийт 2 тэрбум 26.7 сая төгрөгийн санхүүжилт, болон орлогын эх үүсвэр бүрдүүлжээ.

Үүнээс бараа үйлчилгээний зардалд 1 тэрбум 842.9 сая төгрөг, хөрөнгийн зардалд 67.4 сая төгрөг, эргэн төлөгдөх зээлд 48.5 сая төгрөг, урсгал шилжүүлэгт 18.0 сая төгрөгийг зарцуулжээ.

Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т "нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна" гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт төсвийн дансаар сумын хэмжээнд 195.0 сая төгрөгийн санхүүжилт авч бараа үйлчилгээний зардалд 158.6 сая төгрөг, урсгал шилжүүлэгт 36.4 сая төгрөг зарцуулжээ.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв, бодитой бэлтгэх үүрэгтэй.

Харин тухайн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг дээрх хууль болон бодлого, журмын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

Асуудлын онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэгт онцлон дурдах зүйл байхгүй байна.

3.8 Аудитын гол асуудал

Аудитыг төлөвлөх үе шатанд тогтоосон эрсдэл тус бүрд хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн горим сорилын хэрэгжилт, гол үр дүнгийн талаар дор нэгтгэн тэмдэглэв.

Эрсдэлийн үнэлгээний дүнд үндэслэн аудитын 2 чиглэлээр аудитын 2 горим сорил гүйцэтгэсэн.

Материаллаг буруу тайлагналын өндөр үнэлэгдсэн эрсдэл, нөлөө бүхий эрсдэл, удирдлагын үлэмж хэмжээний шийдэл орсон асуудал, тайлант хугацаанд гарсан нөлөө бүхий ажил гүйлгээ, үйл явдлыг аудитын гол асуудлыг тодорхойлоход харгалзаж үзсэн.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Өлзийт сумын Төрийн сан нь 2021 онд 155 мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст байршуулахаас 154 мэдээллийг ил тод мэдээлсэн, 1 мэдээллийн хугацаа болоогүй байна. 11 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн байна.

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны аудитаар нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар зөрчил илрээгүй.

3.11 Аудитын үр өгөөжийн тооцоолол

Төлөвлөлтийн шатанд 5.0 сая төгрөгийн үр өгөөжийг төлөвлөсөн. Аудитаар тооцож бүртгэсэн үр өгөөж байхгүй.

4. Аудитын илрүүлэлт

Өлзийт сумын Төрийн сангийн 2021 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар алдаа зөрчил илрээгүй.

4.1 Харьяа байгууллагуудад илэрсэн зөрчлийн талаар

Аудитад хамрагдсан 8 байгууллагын 4 байгууллагад дүгнэлт гаргаж, /Хүн эмнэлэг, ЕБС, Цэцэрлэг, ЗДТГ/ 4 байгууллагыг түүвэрт хамруулсан./ ИТХ, Соёлын төв, ОНХСан, СХСан/

Харьяа байгууллагуудын зөрчлийн нэгтгэлээр 133.8 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрч 122.8 сая төгрөгийн алдааг залруулж, залруулагдаагүй 11.0 сая төгрөгийн зөрчилд 3 албан шаардлага, 2 зөвлөмжийг хүргүүлжээ.

*-ЗГ-ын 43 дугаар тогтоолыг зөрчиж ЗДТГазар **4.6** сая төгрөгөөр тавилга эд хогшил худалдан авсан.*

- *Нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналтай холбоотой нийт **122.7** сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрсэн. Үүнд:*

СХСанд- Өмнөх онд бүртгэлтэй байсан эзэн холбогдогчгүй 60030.0 мянган төгрөгийн зээлийн авлагыг хасаж өмнөх оны үр дүнг бууруулан бичилт хийснээс санхүүгийн тайлангийн уялдаа зөрсөн, Тайлант онд 48000.0 мянган төгрөгийн зээл олгосон боловч авлагын тодруулга тайланд тайлагнаагүй, Тайлант онд 3359.4 мянган төгрөгийн зээлийн хүү тооцож үр дүнгийн тайланд тайлагнагдсан боловч авлагын тодруулга тайланд оруулаагүй, Тайлант оны зээлийн хүүгийн авлага 1858.4 мянган төгрөгөөр, зээлийн авлага 600.6 мянган төгрөгөөр илүү тайлагнагдсан

ЗДТГазарт- Үндсэн хөрөнгө бараа материалын тайлан гаргалт хангалтгүй, Мөнгөн гүйлгээний тайлангийн биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал үндсэн хөрөнгийн тодруулга тайлангийн худалдан авсан хөрөнгийн дүнгээс зөрүүтэй тайлагнасан

ЕБС-д- Мөнгөн гүйлгээний тайлангийн биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал үндсэн хөрөнгийн тодруулга тайлангийн худалдан авсан хөрөнгийн дүнгээс зөрүүтэй тайлагнасан

- *Дотоод хяналт хариуцлагатай холбоотой **0.7** сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн.*

Соёлын төвд-Соёлын төвийн 2020 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн 750.0 мянган төгрөгийн хугацаа хэтэрсэн авлагыг барагдуулах албан шаардлагыг тогтоосон хугацаанд биелүүлээгүй байна. /Хариуцлага тооцох албан шаардлага/

- *Хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой сумын ОНХСанд ажил гүйцэтгэгч талтай шууд гэрээ байгуулахдаа ашиг сонирхлын зөрчилгүй гэдгээ илэрхийлсэн мэдэгдэл гаргаагүй зөрчил илэрсэн.*

- *Нийцлийн аудитаар **5.7** сая төгрөгийн илэрсэн зарчил*

ЭМТөвд- 2021 оны 09 сарын 29-ны өдөр ТБНС ХХК-д шилжүүлсэн оношлуурын худалдан авалтыг шилэн дансанд байршуулаагүй

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

(сая төгрөгөөр)

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
	Өлзийт сумын Төрийн сан										

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР О.БАТЖАРГАЛ

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР Д.ГАНСҮХ

БЭЛТГЭСЭН: АХЛАХ АУДИТОР Б.ЭРДЭНЭЦЭЦЭГ

2022 ОНЫ 03 ДУГААР САРЫН 21-НИЙ ӨДӨР